Agrárkonferencia a Megyeházán

Vidék – Képzés – Fejlesztés

A székelyföldi mezőgazdasági termelés és vidékfejlesztés előtt álló kihívásokat vázolták fel a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány társszervezésében megrendezett Vidék-Képzés-Fejlesztés címet viselő agrárkonferencia szereplői a csíkszeredai megyeházán szeptember 23-án.

Jakab István, a Magyar Országgyűlés alelnöke, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek elnöke a rendezvény nyitóelőadásában kifejtette, a globalizált versenyben

Jakab István, Tánczos Barna és Borboly Csaba

azok a termelők állnak helyt, akik szervezetten vesznek részt a piacon, a legújabb műszaki fejlesztéseket, tudományos eredményeket hasznosítják. Leszögezte: az integráció a valóságban azt jelenti, hogy a búzát 60 ezer tonna, egységes minőségű mennyiség alatt nem lehet hajón útnak indítani. „A tudás hatalom, de az együttműködés is külön tudás és hatalom”, hangsúlyozta a Magosz elnöke.

Előadásában a szövetkezés szükségessége mellett a tudástranszfer, a GMO-mentes termelés, a precíziós gazdálkodás és az öntözés, illetve a termőföldek megtartásának fontosságáról beszélt. Jakabnak utóbbihoz kapcsolódóan a Magyarország ellen kötelességszegési eljárást indító Európai Bizottsághoz is volt egy-két szava: a Brüsszel által kifogásolt magyar földvásárlási törvény kapcsán kifejtette, a kétsebességes Európában a bizottságnak nemcsak a magyar, hanem az unió valamennyi tagállamának saját termelőit védő intézkedéseit is meg kellene vizsgálnia.

A MAGOSZ elnökének mondandójához csatlakozva *Tánczos Barna* szenátor is megjegyezte, a birtokpolitikát azzal az elszántsággal, ahogy Magyarország tette Romániának is a nulláról kellene újraépítenie. A Hargita megyei politikus az idén elfogadott, a gazdák összefogását segítő szövetkezeti törvény és a hazai termékek és termelők érdekében az értékesítő láncokat szorító ún. szupermarket-törvényre is kitért. Előbbi keretében nemcsak a közös termékértékesítés, hanem akár a szövetkezeti hizlalda működtetéséhez is adókedvezmények és pályázati fejlesztési lehetőségek társulnak, bizonygatta. „Ha azt hisszük, hogy valaki, csak azért, mert tehenet tartunk és megfejjük, megköszöni és a terméket kötelezően megveszi, nagyon nagyot csalódunk” – hangsúlyozta a szenátor.

Oláh Zsanett, Darabos Tamás és Magyar Ferenc

Tánczos Barna

Tánczos úgy véli, a gazdálkodóknak változtatniuk kellene a támogatásvezérelt magatartásukon is, szerinte ugyanis pillanatnyilag az évről évre változó támogatások nagysága dönti el, hogy mind az állattartók, mind a növénytermesztők mikor mibe fognak. Ez viszont kapkodáshoz, a szakosodott termelésben és a fejlettségben is megmutatkozó lemaradáshoz vezet.

A pénteki agrárkonferencián részt vevő szakemberek ezt követően két, egymással párhuzamosan zajló szekcióülésen folytatták a munkát. Az első keretében a helyi termékek és védjegyek, a minőségbiztosítás, a tejtermelés és -feldolgozás, valamint az e téren kibontakozó együttműködési példákat járták körbe a szakemberek, míg a másik szekcióülés fő témáit a vadkárok és a vadgazdálkodás, a gazdaképzések és a szaktanácsadás és az agrártámogatások alakulása szolgálták.

Vadkáros gondjaink

A vadkárokat taglaló panelbeszélgetésen *Borboly Csaba*, a megyei önkormányzat elnöke leszögezte, a problémával 2008 óta folyamatosan küzdenek. Elmondta: a vadkárokkal, illetve az ún. medvekérdéssel kapcsolatban is jelentések sora készült, a védett nagyragadozók számából adódó gondokat pedig Brüsszel felé is jelezték. „A fő gond nem a vadkárok megtérítése, persze az is számít, hanem a lakosságot fenyegető veszély” – hangsúlyozta Borboly.

A tanácselnök véleményét *Korodi Attila* parlamenti képviselő, volt környezetvédelmi miniszter nem mindenben osztotta. Korodi szerint nem lehet mindenért csak a nagyragadozókat felelőssé tenni: a medvekérdést nem lehet csak puskagolyóval kezelni. Leszögezte: ez annál sokkal komplexebb probléma. Elmondta, a miniszteri

Korodi Attila

megbízatása idején, 2014 végére készült el az a medvekérdést rendező átfogó, szakmailag alátámasztott csomag, amit viszont az új tárcavezetés nem volt hajlandó alkalmazni, tovább vinni. Korodi az állomány nagyságának saccolásos megállapítása helyett költségesebb, de eredményében sokkal pontosan genetikai felmérést sürget. A Tusnádfürdőhöz hasonló fekvésű települések esetében államilag bérezett vadőrök felügyelete alatt a vadak számára speciális tranzitzónák kialakítását kéri. A szaporodó vadkárok kapcsán kifejtette, elfogadhatatlan a pásztorok hozzáállása is, akik a nyájat behajtják az erdőbe, éjjel is legeltetnek, a kutyáikat nem etetik, emiatt azok az erdőkből levadásszák az apróvadakat. Szerinte a gombák, erdei gyümölcsök begyűjtésének kérdése is kezeletlen, akik a fakitermelőkkel egyetemben ugyancsak nem hagynak csendes zónákat az erdőkben.

Ábrahám Emma, a Hargita Megyei Agrárkamara igazgatója más aspektusra is felhívta a figyelmet. „Hogy a gazdák nem tudják, mi a vadkárbejelentési eljárás, az egy dolog, de hogy a polgármesterek se, az nincs rendjén. A hiányosan összeállított ügycsomók miatt viszont a gazdák veszítik el a kártérítési összegeket", mutatott rá Ábrahám Emma.

Oktatás és átalakuló támogatási rendszer

A gazdaoktatási, szaktanácsadási panel keretében *Kastal László*, a gyergyószentmiklósi székhelyű Caritas Vidékfejlesztés igazgatója az intézmény által kínált formális és nonformális képzési programokat mutatta be, illetve azokat a gyakornokprogramokat, amelyek révén a fejlődni, tanulni vágyó fiatal gazdák 3-6 hónapos időszakra külföldi – svájci vagy bajorországi – farmokon munkát vállalhatnak. Megjegyezte, a lehetőséggel Székelyföldről az elmúlt huszonnégy évben 3400 gazda élt, a tudás mellett pedig gépeket, felszereléseket, illetve keresetként 9 millió eurót is hazahoztak.

A magyarországi falugazdászhálózatról és működéséről *Kocsy Béla*, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara külkapcsolati területi igazgatója beszélt. Rámutatott, a 650 fős hálózat az anyaországban számos hatósági feladatot is ellát: a falugazdászok a termésbecsléssel, a mezőgazdasági káresemények felmérésével, az őstermelői bizonyítványok kiállításával is foglalkoznak, sőt a kölcsönös megfeleltetési feltételek ellenőrzésében is részt vesznek, emellett pedig a gazdáknak jogsegélyszolgálatot is nyújtanak. Megjegyezte, Magyarországon a területalapú támogatási kérelmek háromnegyedét a falugazdászok segítségével töltik ki és nyújtják be a gazdák.

Tóth Katalin

Tóth Katalin, a Földművelésügyi Minisztérium nemzetközi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára a panelbeszélgetés keretében elárulta, a partnerszervezetek révén hamarosan 24 főből álló falugazdász-hálózat épül ki a Kárpát-medence szintjén is.

Az államtitkár asszony ugyanakkor a jövővel kapcsolatosan is figyelmeztetett, kiemelve: az unió következő, készülő, 2020 utáni közös agrárpolitikája biztosan nem olyan lesz, mint a mostani. Elmondta, már látszik, hogy a következő támogatási rendszer a diverzifikált termelést folytató kistermelők helyett a nagyméretű, innovatív gazdaságok felé fordul. Ez pedig mind a magyar, mind a székelyföldi kistermelők számára veszélyforrást jelent.

Tóth Katalin állításait erősítette meg, és a helyi kistermelők előtt álló kihívásokra figyelmeztetett előadásában *Csák László* vidékfejlesztési szakember, a csíkszeredai Planificatio Kft. igazgatója is.

Agrártámogatásokat taglaló panel keretében *Bakó Csaba*, a Vidéki Beruházásokat Finanszírozó Ügynökség (AFIR) Hargita megyei munkatársa az aktuális farm- és gazdaságfejlesztési pályázati kiírásokat mutatta be, illetve azokra a leggyakrabban előforduló hibákra, hiányosságokra tért rá, amik miatt a pályázók elképzelései nem finanszírozhatók.

Haschi András, a Hargita Megyei Mezőgazdasági Intervenciós és Kifizetési Ügynökség igazgatója a 2015-ös támogatási jogcímeket és hektáronként/állatonként kifizetett összegeket ismertette, *Sebestyén Sándor*, a megyei Mezőgazdasági Igazgatóság munkatársa pedig a szeptemberben indult, október 10-ig igényelhető berbécsvásárlási minimis-támogatásról beszélt.

A panelbeszélgetést *Mátéffy Mária*, a Csík LEADER Egyesület igazgatója zárta, aki előadásában az új, 2016-2020-as időszakra szóló LEADER-intézkedéseket és ezekhez kapcsolódó pályázati lehetőségeket mutatta be.

Domján Levente

(Megjelent a Hargita Népe szeptember 26-i számában)

Védjegyek, márkák

Darabos Tamás, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara főigazgatója A védjegy címmel tartott előadást e jogi fogalom magyarországi és nemzetközi helyzetét bemutatva.

A védjegy céljaként a következőket határozta meg: egységes és hivatalos minősítési rendszer alapján, a szabályozásokkal, piaci trendekkel és igényekkel harmonizálva képviselje a termékeket a bel- és külpiacon. További célja a védjegynek a termékek megkülönböztetése, a hagyományos és földrajzi jellegek oltalma. A védjegy tanúsító vagy minősítő, eredetjelző, megkülönböztető, értékközvetítő funkciókkal rendelkező verseny- és reklámeszköz.

A fenti meghatározások is jól érzékeltetik, hogy e fogalom mögött komplex tartalom rejlik. Ugyanakkor van egy nagyon egyszerű aspektusa is, amit az előadó grundpéldával érzékeltetett.

Amikor a gyerekek focizni kezdenek a grundon, a szabályok gyorsan változnak, mígnem az lesz a szabály, amiben közösen megállapodnak. De ha nem tudnak megegyezni a szabályokban, ha mindenki hoz magával egy labdát, abból nem lesz foci. A védjegy kollektív verseny- és reklámeszközként akkor működik, ha mindenki meg tud egyezni a szabályokban. Ha mindenki alkot magának egy védjegyet, azzal épp a védjegy fogalma veszik el.

Magyarországon háromszáz élelmiszerekhez kapcsolódó védjegy van. Ezek közül a *Magyar Termék* és a *Kiváló Magyar Élelmiszer* a legismertebb, utóbbi az egyetlen az EU által tanúsított magyar védjegy.

Darabos Tamás bemutatta az osztrák kamarai védjegyet (Gutes vom Bauernhof), az egyesült királysági National Farmers' Union védjegyet és az Észt kamara védjegytől brandig terjedő eszközeit.

S, hogy miért érdemes csatlakozni egy védjegyhez? Sikere segít fenntartani a termék ismertségét, a védjegyhez kapcsolódó tanúsítási rendszer hatékonyabb termelést és nagyobb fogyasztói bizalmat eredményez. A bevezetés azonban nehéz, költséges, szabványosítást igénylő feladat.

Az előadás a jogi védelemre és a brandekre is kitért.

A Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. vezérigazgatója, *Oláh Zsanett* az *Áldomás* közösségi márkát ismertette.

Az Áldomás termékek magas minőségét a kapcsolódó védjegy biztosítja. Ennek sajátossága, hogy egyedülálló módon a tanúsítási követelmények teljesítését a teljes élelmiszerláncban és nem csak az egyes szereplőknél (termelő, feldolgozó stb.) vizsgálja.

Ehhez a márkához az csatlakozhat, aki vállalja, hogy a terméke nyomon követhető legyen a termőföldtől az asztalig.

Minden termék szigorúan ellenőrzött minősítési folyamaton megy keresztül a termőföldtől egészen az asztalig, ezáltal biztosítva az élelmiszerek kiváló minőségét. A nagyszerű alapanyagok, a kíméletes feldolgozási eljárások, a teljes GMO-, illetve az ízfokozó adalékanyagoktól mentes előállítás a lehető legkisebb mértékű vegyszer- és adalékanyag használat mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az Áldomás termékekből készült ételek ne csak táplálók legyenek, hanem a szervezet működésére is kedvezően hassanak, elősegítve az egészségtudatos táplálkozást.

A Magyar Nemzeti Kereskedőház közreműködésével létrehozott Áldomás márka olyan magyar, környezetbarát eljárással készülő élelmiszeripari termékeket fog össze, amelyek mind megjelenés, mind pedig beltartalom és a felhasznált alapanyagok minősége szempontjából prémium kategóriát képviselnek. **B. G.**

Kamara, védjegy, piac

Beszélgetés Darabos Tamással

Kamara, védjegy, piac – aligha véletlen, hogy előadása témájául a védjegyet választotta Darabos Tamás, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara főigazgatója.

– A téma annak kapcsán került a kamara látómezőjébe, hogy az élelmiszeripari szereplőknek szeretnénk előre lépésüket segítő szolgáltatást nyújtani. Egy ilyen cél a magyar élelmiszerek eljuttatása uniós vagy akár azon túli államok piacára. Ennek első lépéseként tavaly látogatásokat szerveztünk Belgiumba, Olaszországba, ahol élelmiszereket mutattunk be a helyi áruházláncok ellátásáról gondoskodó beszerzőknek.

A látogatások egyik tapasztalata az volt, hogy azok a szereplők, akiket megpróbálunk kijuttatni a világpiacra, nem tudnak olyan volumenben és azonos minőségben termelni, ami szükséges. Ekkor kezdtünk el azon gondolkozni, hogy hogyan is lehetne a kivitelt mégis elősegíteni?

A gyártás értelemszerűen egy másik, alapvető oldala ennek a történetnek, de eljutottunk a védjegy kérdésköréig is. Ha van egy olyan márka, amely „egy ernyő alá" tudja vonni ezeket a kistermelőktől származó termékeket, akkor az elérhet olyan volument, amivel már hatékonyabban lehet megkísérelni a piacra jutást. Viszont, ahogyan az előadásban is mondtam, nagyon komplex, magas tőke és munka igényű feladat akár egy védjegyet, akár egy brandet ismertté tenni. Ha pedig sikerül, garantálni kell a minőséget. Egy olyan márka esetén, amit egy gyártó tölt fel készletekkel, ez viszonylag egyszerű, mert egy helyen kell gondoskodni arról, hogy megfelelő minőségben állítsák ezt elő. Ahol több termelőtől kell összeszedni az árut, ott a minőségbiztosítás igen bonyolulttá válhat. Nekünk sincs a zsebünkben a bölcsek köve, de középtávon szeretnénk eljutni odáig, hogy legyen egy megoldási javaslatunk.

– A hazai termelési volument és a világpiaci igényeket összevetve van erre esélyünk?

- Igen, megtalálhatók azok a szegmensek, ahol termékeinknek helyük van. De a lehetőség kiaknázásához kell egy olyan stratégia, ami a következő 5-10 évre meghatározza azt, hogy milyen piacra, milyen termékekkel, milyen költségvetéssel, és milyen akciókkal akarunk kijutni.

– Milyen feladatai lehetnek ebben az egyetemnek?

– Az egyetem, mint tudományosan elismert intézmény, feladatának tekintheti a minőségi követelmények meghatározását. Az élelmiszer-ipari termékek minősége ugyanis kulcsfontosságú tényező. Minden kézműves termék azért piacképes, mert az emberek azt hiszik, hogy ez egy *jobb* minőségű termék. Nem tudjuk megmondani, hogy mihez képest jobb minőségű termék. Előrelépést jelentene, ha meg tudnánk határozni, milyen minőségi követelményekkel, milyen paraméterekkel, milyen piacot lehet megcélozni. S ha ezt tudjuk, akkor már allokálni lehet a szükséges forrást, a "kritikus tömeget", amivel elindítható egy nemzetközi kampány. Még a kamara is kicsi ahhoz, hogy egymaga ilyen akcióba belekezdjen, és ami nem éri el a kritikus tömeget, az szükségszerűen hamvába fog hullni.

– Ha a kritikus tömeget említette, búzából ezt mindenképp elértük, hiszen a Magyarok Kenyere akcióhoz idén félmillió tonna búza gyűlt össze. Ez egyfajta erőpróbája a kamarának?

– Igen, és ez már akkora mennyiség, ami logisztikai problémákat vetett fel. Szervező csapatot kellett hadrendbe állítanunk, amely gondoskodott a búza átvételétől az ünnepi rendezvényekig a feladatok elvégzéséről. Beleértve, hogyan, melyik malomba kell szállítani a búzát, megfelelve a számviteli követelményeknek és így tovább. Ezen akciónkban is szeretnénk a minőségre koncentrálni. Nem az a célunk, hogy évente megduplázzuk az összegyűjtött búza mennyiségét, hiszen a félmillió tonna már érdemi hatást tud gyakorolni az adományozottak élethelyzetére, életminőségére. Az alapeszmét, miszerint magyar gazdák adják össze a búzájukat, úgy szeretnénk szolgálni, hogy az adományozók számát növeljük. Inkább adjon több ember kevesebbet, és ezzel erősödjön a szolidaritás. **(bg)**

Sapientia: erős budai kötelékek

– A Szent István Egyetem és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem együttműködése nagyot erősödött abban a pillanatban, amikor a Budai Campus a SZIE-be integrálódott, hiszen a Kertészettudományi és az Élelmiszer-tudományi Karral is indítottunk korábban közös képzéseket – nyilatkozta lapunknak *dr. Dávid László*, a Sapientia rektora.

– Több kollégánk személyesen is részt vesz a SZIE-n folyó kutatásokban. *Balogh Adalbert* például témavezető a növénytudományi doktori iskolában. Ezek az együttműködések a jövő irányát mutatják. Hasonlóan erős az együttműködésünk a tájépítészekkel, akikkel szerződésben is rögzítettük a kapcsolatokat. Egy közös munkacsoportban majdnem paritásos alapon segítik a magyarországi oktatók szakmailag felépíteni ezt a képzést a Sapientián.

– Van-e magyarországi hallgatója a Sapientiának?

– Volt, van és lesz is, hiszen 31 szakunkra minden évben több magyarországi fiatal jelentkezik. Ez természetesen a román törvényeknek megfelelően történik, és pedig úgy, hogy a Magyarországon megszerzett érettségit itt el kell ismertetni, és a minisztérium engedélyezi, hogy Sapientia hallgatóként kezeljünk magyarországi diákokat. Tízes nagyságrendű ez a hallgatói létszám.

El szoktam mondani, hogy igazából a Sapientia Egyetemet nem azért tartjuk fent, hogy egy Magyarországról Erdélybe történő áramlást tartsunk fenn, de ha ilyen igény van, állunk elébe.

Jobban szeretném, hogy ha ez az áthallgatás mobilitás programokon belül történne, egyetemek közötti együttműködések révén, egy-egy félévet a másik intézményben tanulva. Ebben az esetben az erdélyi és a magyarországi fiatalok megbarátkoznának a másik iskola értékrendjével, környékével, a régió szépségével és ez egy életre meghatározná a viselkedésüket.

(bg)

Hálózatból rendszer

A gazdák esélyegyenlőségéért

Jelentős erőfeszítéseket tesz a kormányzat a magyar gazdák uniós esélyegyenlősége és a magyar – magyar kapcsolatok erősítése érdekében is az agráriumban. Miért fontos ez annyira? – kérdeztük Tóth Katalint, a Földművelésügyi Minisztérium nemzetközi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkárát.

– Először is minden magyar fontos nekünk. Felelősséggel viseltetünk az itthoni és a külhoni magyarok iránt is. Hogy ki, milyen kormányzat alatt dolgozik, az rendkívül változatos képet mutat. Nekünk az a dolgunk, hogy elősegítsük az esélyegyenlőséget. A cél egy: a gazdatársadalom megerősítése. Ennek nagyon sok módja van. Ilyenek a birtokpolitikai intézkedések, a különböző támogatások, eszközfejlesztések, képzések, ösztöndíjprogramok, a fiatalok, a kis és közepes családi gazdaságok helyzetbe hozása és így tovább. 2012 óta igyekszünk gazdaszervezeti szinten kiépíteni egy kapcsolati hálót, amely ma már jól működő rendszert alkot.

A Kárpát-medencében egyaránt vannak európai uniós tagállamok és nem európai uniós országok. Mindegyikük problémáit meg kell értenünk és itt nagyon összetett a kép. A Székelyföld vonatkozásában elsődleges célunk, hogy az EU-s büdzséből biztosítható forrásokhoz hozzá tudjanak jutni a gazdák. Nem titkolt szándékunk, hogy javítsunk a kormányközi és az önkormányzati kapcsolatokon, hiszen ezeken a szinteken születnek a döntések. Nagyon fontos, hogy a magyar képviselet ott legyen az államigazgatásban, a kormányban, és ezért is lesz különös jelentőségű a decemberi választások eredménye.

– Előadásában megállapította, hogy a Kárpát-medence gazdaságfejlesztésének alapja a közösségi együttműködés kell, hogy legyen.

– És ezt mi a legalsó szinten kezdtük kiépíteni, ezért is fogadta bizalom törekvésünket. Nagyon sok kérdésben fordulnak hozzánk a gazdák, akár tanácsot kérnek, akár ötleteket adnak át. Ez egy oda-vissza ható interaktív folyamat.

Hamarosan elindul a minisztérium falugazdász programja, amelyet idén a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságával közösen finanszíroz a tárca. Ennek elsődleges szerepe az lesz, hogy elősegítse, megfelelő pályázatokat tudjanak benyújtani a gazdák a gazdaságfejlesztési terv forrásaira. Fontos feladat egy gazda kataszter elkészítése, hogy a minisztériumnak pontos képe legyen arról, mivel foglalkoznak, mekkora területen gazdálkodnak, milyen napi problémákkal küzdenek a magyar mezőgazdasági termelők.

Hálás vagyok a sorsnak, hogy számomra ebben a munkában feladat jutott. Remek emberekkel dolgozom együtt. S miközben a Felvidéken, a Muravidéken, a Drávaszögben és Kárpátalján is megismerem a gazdák életét, problémáit és örömeit, magam is feltöltődök energiával. **(bg)**

Svájci sajtok csíki módra

A Székelytermék védjegyről tartott előadást az agrárkonferencián Márton István, a Hargita Megyei Tanács Vidékfejlesztési Egyesületének igazgatója. Másnap Csíkszentsimonban, a sajtkészítők udvarában kérdeztük.

– Mennyire jellemző a székely emberre a kereskedés?

– Az biztos, hogy legalábbis nem erről volt híres, mert a székely katonaember volt. És miután rátértek a gazdálkodásra, akkor sem nagyon kereskedtek. Azután az örményektől eltanulták, hogy lehet kereskedni, és jobban él az, aki kereskedik, mint aki termel. Visszatérve mára, egyre gyakoribb az, hogy a székely is kereskedik. A régi világban ezt tette a fával, a fazekas termékeivel. Szekereivel bejárta a környéket, elment egészen Balázsfalváig a faragott fával és elcserélte azt gabonára, mert Csíkszék nem a gabonatermesztésről volt híres soha, és most sem az. Kialakult egy réteg a fazekasoknál is, a szekereseké, akik csak kereskedtek, átvették az itthoniaktól az edényeket, elvitték, eladták, leginkább elcserélték búzára vagy kukoricára. A mi vidékünkön így kapcsolódott be a székely a kereskedésbe. Ma már a sajtkészítők is piacra termelnek.

– És tanulnak, akár külországban is.

– Dolgozni és tanulni is sokan eljutottak Svájcba. Akinek szerencséje volt, kisebb vagy nagyobb sajtüzembe került. Arra is van példa, hogy hazatért, és egy nagyon jó sajtfeldolgozó üzemet létesített. Tekerőpatakon például olyan üzem működik, amely naponta 3000 liter tejet dolgoz fel és olyan minőségű sajtot gyárt, amilyet Romániában egyelőre senki más nem tud.

Svájci típusú sajtokat kóstolhatunk Székelyföldön, de mivel itt más a tej minősége, a flóra, a legelő, a száraztakarmány, egészen egyedi ízeket ízlelhetünk. Néhány éve Egerben vettünk részt egy kiállításon és azt mondták a magyar sajtosok, ilyet ők nem tudnak soha csinálni. Nem azért, mintha nem értenének hozzá. Sőt, tőlük tanultuk a mesterséget és most felvesszük velük a versenyt bárhol.

– Milyen a kereslet?

– Nem lesz ezzel baj, ha évről évre jobbat kínálunk. Hargita megyében 170 termelőt készítettünk fel tanfolyamon, s vannak, akik már kiugrottak a mezőnyből. A magot 30-35 gazdálkodó alkotja, akik nem vásárolják a tejet, hanem saját farmjukon termelik meg, feldolgozzák, és eladják.

– Arról beszélt az előadásában, hogy először a Cora áruházban jelentek meg a Székelytermék védjeggyel ellátott áruik, azután az Auchanban. Lesz folytatás?

– Arra törekszünk, hogy újra sikerüljön Székely Hetet szerveznünk. De figyelembe kell ám venni valamit!

– Mégpedig?

– Van, aki azt mondja, ha székely termék, az mindegy micsoda, csak jó lehet. Na, de mindenki olcsó árut akar. Ezek a termékek viszont nem olcsók, mert fizikai munka és megfelelő alapanyag van bennük. Áruk van. Nem adhatjuk alább a minőséget. Azokat a vásárlókat célozzuk meg, akiknek van igényük a jó termékre és a pénztárcájuk is megengedi, hogy megvásárolják azt. **(b)**